VIII kadencja

# KANCELARIA SEJMU
# Biuro Komisji Sejmowych

## PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Cyfryzacji, Innowacyjności i Nowoczesnych Technologii (nr 59)**

z dnia 24 maja 2017 r.

# Pełny zapis przebiegu posiedzenia

# Komisji Cyfryzacji, Innowacyjności i Nowoczesnych Technologii (nr 59)

24 maja 2017 r.

Komisja Cyfryzacji, Innowacyjności i Nowoczesnych Technologii, obradująca pod przewodnictwem posła **Pawła Pudłowskiego (N)**, przewodniczącego Komisji, rozpatrzyła:

## – informację Ministra Rozwoju i Finansów o rozwoju FinTech – nowoczesnych technologii w sektorze usług finansowych;

## – wniosek o powołanie podkomisji stałej do spraw polityki rozwoju inteligentnych miast i elektromobilności.

W posiedzeniu udział wzięli: **Jadwiga Emilewicz** podsekretarz stanu w Ministerstwie Rozwoju wraz ze współpracownikami, **Leszek Skiba** podsekretarz stanu w Ministerstwie Finansów wraz ze współpracownikami, **Magdalena Borowik** doradca w Ministerstwie Cyfryzacji, **Piotr Brewiński** przedstawiciel Fundacji na rzecz Innowacji Finansowych FinTech Polska, **Paweł Makowski** radca w Biurze Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, **Paweł Marecki** radca prezesa w Urzędzie Ochrony Konkurencji i Konsumentów, **Tomasz Piwowarski** dyrektor Departamentu Inspekcji Bankowych, Instytucji Płatniczych i Spółdzielczych Kas Oszczędnościowo-Kredytowych w Urzędzie Komisji Nadzoru Finansowego, **Marek Sikorski** doradca ekonomiczny w Departamencie Budżetu i Finansów Najwyższej Izby Kontroli, **Adam Tochmański** dyrektor Departamentu Systemu Płatniczego Narodowego Banku Polskiego wraz ze współpracownikami, **Olga Zabolewicz** starszy specjalista w Departamencie Edukacji Społecznej i Współpracy Międzynarodowej w Biurze Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, **Paweł Zawicki** dyrektor Departamentu Rozwoju Informatyki w Banku Gospodarstwa Krajowego, **Bogusław Bławat** dyrektor Instytutu Badań Rynku, Konsumpcji i Koniunktur.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Ewa Gast** i **Julia Popławska** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

**Przewodniczący poseł Paweł Pudłowski (N):**

Dzień dobry. Otwieram 59. posiedzenie Komisji Cyfryzacji, Innowacyjności i Nowoczesnych Technologii. Witam państwa posłów i zaproszonych gości. Stwierdzam kworum. Porządek dzisiejszego posiedzenia to rozpatrzenie informacji Ministra Rozwoju i Finansów o rozwoju FinTech – nowoczesnych technologii w sektorze usług finansowych oraz rozpatrzenie wniosku o powołanie podkomisji stałej do spraw polityki rozwoju inteligentnych miast i elektromobilności.

Powyższy porządek i materiał członkowie Komisji otrzymali. Czy są uwagi do porządku dziennego? Nie słyszę. Stwierdzam, że Komisja przyjęła porządek dzienny posiedzenia bez zmian.

Przystępujemy do realizacji punktu pierwszego. Chciałbym poprosić o wypowiedź pana podsekretarza stanu w Ministerstwie Finansów Leszka Skibę. Później panią Emilewicz, która dotrze do nas troszeczkę później. Bardzo proszę, panie ministrze.

**Podsekretarz stanu w Ministerstwie Finansów Leszek Skiba:**

Dziękuję bardzo. Szanowni państwo, temat FinTechu jest rzeczywiście istotny z punktu widzenia rynków finansowych. Jest także innowacją w obszarze. Rynki finansowe stają się tematem popularnym. Sposób patrzenia na rynki finansowe, transakcje jest czymś, co dotyczy życia nas wszystkich. Widać to na co dzień. Obszar rynków finansowych jest

obszarem regulacji. Istotne jest, aby wszystkie regulacje, które dzieją się w obszarze instytucji finansowych czy nowych typów usług finansowych, były w odpowiedni sposób opisywane regulacjami, tak, aby nie miały negatywnych konsekwencji z jednej strony dla stabilności finansowej i bezpieczeństwa systemu finansowego; z drugiej – dla bezpieczeństwa samych użytkowników. Z tego powodu dyskusja toczy się w kontekście regulacyjnym i wokół tego, jaką praktykę postępowania mają instytucje publiczne.

Inicjatywa, aby dzisiaj rozmawiać o FinTechu jest istotna z takiego punktu widzenia, że przełomy technologiczne mogą się dziać o tyle, o ile będą możliwe bezpieczne, stabilne, ale pozwalające na istotne zmiany, zmiany regulacyjne. Zmiany regulacyjne są kluczowe z punktu widzenia FinTechu. Jestem przekonany, że istotne jest to, że komisja sejmowa o tym rozmawia. Parlament jest bowiem miejscem, gdzie wszystkie regulacje FinTechowe są w jakimś sensie oglądane z punktu widzenia regulacyjnego. FinTech w Polsce to nie tylko Ministerstwo Finansów, które jest projektantem większości regulacji dotyczących rynków finansowych oraz miejscem, gdzie pojawia się refleksja regulacyjna. To jest współpraca pomiędzy wieloma instytucjami. Mówiąc o instytucjach publicznych, warto pamiętać o Narodowym Banku Polskim, KNF, a także innych instytucjach takich jak UOKiK, nie mówiąc o wielu instytucjach rynku prywatnego.

Na pewno mają państwo swoje przekonania, uzasadnienie, czy sposób patrzenia na FinTech, w jakim znaczeniu jest to domena transformacji systemu finansowego w skali globalnej i jakie są motory tych zjawisk, czy są to np. motory ekonomiczne, związane z takim czy innym kształtem stóp procentowych, stosunkiem do tradycyjnych instytucji finansowych oraz tradycyjnych usług płatniczych. Jest też kwestia związana z popytem konsumentów, ich zmieniającym się przyzwyczajeniem do nowych usług finansowych, do szybszego korzystania z usług finansowych, opartych na internecie. Te wszystkie mechanizmy powodują, że popyt na nowe rozwiązania technologiczne rośnie. W Polsce temat ten pojawia się także w strategii zrównoważonego rozwoju. Będzie o tym mówiła pani minister Emilewicz. Najważniejsze jest to, aby dobrze zdiagnozować ten obszar i wiedzieć, o czym właściwie mówi; jakie są światowe trendy, jakie pojawiają się usługi płatnicze, jak adresować różne rozwiązania regulacyjne, związane z bezpieczeństwem. Mamy bowiem świadomość, że obszar rynków płatniczych jest obarczony ryzykiem asymetrii. Konsument może być narażony na ryzyko. Regulacje są więc potrzebne, aby zagwarantować bezpieczeństwo zwykłemu konsumentowi. Jednocześnie trzeba wiedzieć, jaka jest dynamika zmian. Z tego powodu niezmiernie ważne jest to, że przy Urzędzie Komitetu Nadzoru Finansowego istnieje zespół roboczy ds. rozwoju instytucji finansowych, w pracach którego uczestniczą przedstawiciele Ministerstwa Finansów. Niezmiernie ważne jest, aby przyglądać się refleksjom, dotyczącym roli start-upów, dojrzałych instytucji, powiązaniom z regulacjami. Mówi się o piaskownicy regulacyjnej. Jest to taki obszar, z którego punktu widzenia istotne jest podglądanie, co się dzieje u liderów regulacyjnych.

Jeśli chodzi o Polskę, to zwrócę uwagę na implementację dyrektywy PSD2, która została już przekazana do konstultacji. W tym obszarze są pewnego rodzaju nowe uregulowania, dotyczące małych instytucji płatniczych. Są one określane jako te, których obrót w ciągu miesiąca wynosi 1,5 mln euro. Jest to obszar istotny z punktu widzenia start-upów oraz instytucji, które są owym obszarem zainteresowane. Przypominam, że w Polsce tego rodzaju domena funkcjonowania instytucji płatnicznych jest popularna. Chodzi o to, żeby jak najszybciej wykonać transakcję w internecie. Popularność tych rozwiązań rośnie. Kluczowe jest to, żeby nie przeregulować rynku nowych rozwiązań płatniczych, ale równocześnie powinna istnieć gwarancja, że nie stanowi to jakiegokolwiek ryzyka systemowego, które instytucja płatnicza może wygenerować dla systemu finansowego.

Inne kluczowe obszary zmian, które są dyskutowane w ramach pracy wspomnianego zespołu, to określenie lub wydzielenie jednostki w ramach UKNF dedykowanej sektorowi innowacji finansowych, ustanowienie wydajnego mechanizmu prorynkowych interpretacji przepisów, przyspieszenie i zmniejszenie sformalizowania postępowania licencyjnego, optymalizacja wymogów sprawozdawczych, w tym wykorzystania narzędzi z różnych zakresów, eliminacja tzw. *gold platingu*, czyli przyjmowania rozwiązań regulacyjnych idących dalej niż wynika to z implementowania prawa Unii Europejskiej.

To są podstawowe informacje, które otwierają owe zagadnienia. Dyskusja koncentruje się bowiem zawsze na innowacyjnych rozwiązaniach, których doświadczamy każdego dnia. Uczestniczy w niej bardzo wielu ekspertów – przedstawicieli KNF i Narodowego Banku Polskiego, którzy są na sali również dziś. Dziękuję.

**Przewodniczący poseł Paweł Pudłowski (N):**

Bardzo dziękuję, panie ministrze. Szanowni państwo, ponieważ cały czas oczekujemy na panią minister Emilewicz, proponuję rozpocząć dyskusję, a potem powrócimy do prezentacji pani minister. Otwieram wobec tego dyskusję w tej części posiedzenia.

Jest pani minister. Pan minister Skiba właśnie skończył swoją część wypowiedzi. Jak będzie pani gotowa, zapraszam do wypowiedzi.

**Podsekretarz stanu w Ministerstwie Rozwoju Jadwiga Emilewicz:**

Panie przewodniczący, panie i panowie posłowie, na prośbę pana przewodniczącego mamy przedstawić państwu działania, które mają doprowadzić do tego, by w Polsce rozwijał się szeroko rozumiany rynek usług oraz technologii związanych z FinTech, czyli z usługami finansowymi świadczonymi w systemie bankowym oraz pozabankowym, z wykorzystaniem nowoczesnych technologii.

Ministerstwo Rozwoju wspólnie z Ministerstwem Finansów, ale nie tylko, bo zaraz wymienię pozostałych partnerów, definiują ten obszar aktywności gospodarczej jako rosnący algorytmicznie w sposób bardzo szybki oraz jako rynek potencjalnie bardzo atrakcyjny dla polskich przedsiębiorców. Już dzisiaj świadczą na nim bardzo atrakcyjne usługi. Dość powiedzieć, że jesteśmy czempionem, jeśli chodzi o liczbę transakcji realizowanych w sposób bezgotówkowy. Sposób ich realizacji jest jednym z najnowocześniejszych w Europie. Rynek ten rośnie bardzo szybko, jeżeli spojrzymy na bankowość elektroniczną i korzystanie z usług mobilnych.

Zdefiniowaliśmy, że owy gwałtowny wzrost ma być może dwa podłoża. Po pierwsze, mamy znakomitów inżynierów informatyków, którzy są w stanie pewne rozwiązania promować i przygotowywać. Po drugie, nie mamy okresu rozwojowego wynoszącego 50 lat powojennych w systemie książeczek czekowych. Nie musieliśmy z nich powoli wychodzić po to, aby wprowadzać bankowość elektroniczną. Zatem rynek rozwijał się bardzo szybko. Systemy ELIXIR były jednymi z najnowocześniejszych tzw. przelewów ekspresowych. Nadal są jednymi z najlepiej rozwiniętych.

Widząc potencjał rozwojowy tego rynku i zdolności wewnętrzne do tworzenia pewnych rozwiązań, przyjęliśmy założenie, że chcielibyśmy, aby Polska stała się FinTechowym hubem co najmniej na miarę tej części Europy, jeśli nie Europy w ogóle, bo ambicje mamy znacznie większe. W realizacji tego przedsięwzięcia i wspieraniu jego rozwoju rzeczą niezbędną, patrząc na ekosystemy FinTechowe na świecie, jest stworzenie tzw. piaskownicy regulacyjnej. Co to jest piaskownica regulacyjna? Jest to stworzenie pewnych ram prawnych, które pozwolą na rejestrację świadczeniodawców usług finansowych, FinTechowych, bez konieczności uzyskiwania skomplikowanych i złożonych licencji bankowych – tak jak ma to miejsce w systemie, kiedy świadczy się usługi wprost w systemie bankowym. Stworzenie dogodnych warunków prawnych jest podstawowym wyzwaniem. W tym celu powołany został zespół problemowy, którego pracami kieruje Komisja Nadzoru Finansowego. W skład 70-osobowego zespołu wchodzą przedstawiciele Ministerstwa Rozwoju, Ministerstwa Finansów, Głównego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumenta, przedstawiciele środowiska start-upów, przedsiębiorcy, którzy pewne rozwiązania FinTechowe już przygotowywali. Chodzi o to, żeby zdefiniować listę barier i ograniczeń prawnych, które są możliwe do zniesienia w pilotażowym projekcie. Pierwsze spotkanie odbyło się w grudniu ubiegłego roku. Pracom przewodniczy pan minister Kościński wspólnie z Ministerstwem Cyfryzacji. Spotkania z udziałem Związku Banków Polskich trwają.

Zobowiązaliśmy się, że do końca czerwca przedstawimy propozycję listy barier prawnych, którymi powinniśmy się zająć. Jeśli pan przewodniczący pozwoli, chętnie ją państwu przedstawimy podczas kolejnych posiedzeń Komisji. Nie chodzi o to, żeby sformułować ją w formie listy, ale realnie się nią zająć i przygotować propozycje zmian legislacyjnych.

Istotnym wątkiem, który sprawia, że wspomniany sektor będzie się mógł w Polsce rozwijać, jest dyrektywa przyjęta w ubiegłym roku, tzw. PSD2. To dyrektywa normalizująca system świadczeń usług finansowych przez podmioty, które nie są przez usługodawców finansowych rejestrowane w klasycznym systemie nadzoru finansowego. Musimy wdrożyć przepisy do końca 2017 r. Zatem jest to istotny impuls regulacyjny, który będzie mógł wspierać rozwój rynku FinTechowego.

Kolejnym istotnym dla rozwoju rynku elementem jest ułatwienie zakładania działalności, która orientuje się na innowacje w sektorze ICT. Jeśli chodzi o rozwój usług FinTechowych, to mówimy o wszystkim, co wiąże się z innowacjami technologicznymi. Stąd też dwa rozwiązania prawne, z których jedno jest zakończone, a drugie, mamy nadzieję, zostanie szczęśliwie przeprowadzone przez proces legislacyjny do wakacji sejmowych. Chodzi o pierwszą i drugą ustawę o innowacyjności, która ułatwia prowadzenie tego typu działań – wprowadza jasne zachęty podatkowe dla tych, którzy tego typu propozycje chcą opracowywać i przygotowywać. Chodzi o ulgi, ale także cały zestaw zachęt dla uczelni wyższych. Wiodące polskie uniwersytety inżynierskie, jak same mówią, zdają sobie sprawę, jak ogromny jest to potencjał. Mowa zatem o systemie zachęt, aby na uczelniach powstały tzw. spółki spin off-owe, w których uczelnia, jeśli zechce, może mieć udziały. Jeśli z sukcesem przeprowadzi kilka spin off-owych procesów, to będzie mogła liczyć na dodatkowe wsparcie w dotacji statutowej. Mamy nadzieję, że owa aktywność będzie sprzyjała rozwojowi sektora.

Kolejnym elementem, którym się zajmujemy, jest objęcie regulacjami wybranych zjawisk w celu zwiększenia pewności prawnej i jednoznaczne wyłączenie z regulacji. Mamy nadzieję, że będzie to element wskazany wśród barier lub zachęt prawnych, który wypracowany zostanie przez Komisję. Następny istotny element, który już się dzieje i intencjonalnie zakładany był jako coś, co będzie szczególnie stymulować rozwój usług FinTechowych, to aktywność podjęta w zeszłym roku przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości. W trybie pilotażowym zorganizowała ona konkurs na akceleratora. Akceleratory to współczesne szkoły przedsiębiorczości dla tych, którzy mają ciekawe pomysły i rozwiązania. W szkołach tych mogą dostać odpowiednią poradę marketingową, prawną, jak również zastrzyk kapitałowy na pierwszym etapie rozwoju. Wyłonionych zostało 10 zespołów, które owe akceleratory prowadzą. Wymogiem formalnym było to, by taki zespół miał partnerów z tzw. dużego biznesu, tj. duże firmy – bez znaczenia, czy z udziałem skarbu państwa czy też nie. Jeden z akceleratorów jako partnera ma jeden z dużych polskich banków detalicznych. Wiemy, że kilka projektów jest już rozwijanych w ramach akceleratora. Dwa z nich – z tego, co sprawdzałam przed przyjściem – są wdrażane w systemie pilotażowym w realnym systemie bankowym. Nie było intencją programu Skylab, aby jeden z akceleratorów dedykowany był FinTechowi, ale trudno było się nie spodziewać, że taki się nie pojawi, zwłaszcza że pojawił się partner po stronie banku i takie projekty są rozwijane.

Kiedy analizujemy rozwój rynku FinTechowego na świecie, widzimy, że jest bardzo wielu ekspertów, którzy nie wierzą w to, że usługi FinTechowe mogą się rozwijać pod parasolem banków tradycyjnych czy też korporacji ubezpieczeniowych. Specyfika polska wydaje się taka, że banki szybko stały się bankami świadczącymi nowoczesne usługi finansowe. Być może dlatego nie wypuszczają systemu FinTechowego poza swoje struktury, są nim zainteresowane. Zdając sobie sprawę, że to nieuchronna konieczność, inkorporują do swoich systemów pewne rozwiązania czy też dedykują specjalne środki na rozwój pewnych usług – nawet jeżeli nie zostaną one wdrożone w korporacjach ubezpieczeniowych bądź w bankach.

*Last but not least* to kwestia edukacji. Jeśli mówimy, że naturalnym surowcem współczesnej transformacji przemysłowej w stronę przemysłu 4.0 jest kapitał ludzki, a osobliwie kompetencje inżynieryjne i informatyczne, to z całą pewnością mamy ten surowiec naturalny w pewnych ilościach, ale powoli się wyczerpuje. Globalne korporacje wybierają Polskę jako miejsce, gdzie chcą prowadzić pewien typ działalności, a robią to ze względu na jakość naszych inżynierów. W prestiżowych rankingach opublikowanych trzy miesiące temu Polska zajęła trzecie miejsce po Rosji i Chinach. W rankingu programistów JAVA sprzed 3 miesięcy polscy programiści zajęli pierwsze miejsce. Nie-

przypadkowo jesteśmy więc wybierani jako hub szeroko rozumianych usług informatycznych. Bardzo ważnym wyzwaniem jest dla nas zatem system kształcenia. Stąd, kiedy rozpoczynaliśmy inicjatywę stworzenia odpowiednich warunków prawnych do rozwoju usług finansowych, nawiązaliśmy współpracę z organizacjami pozarządowymi, które na naszą prośbę przygotowały raport dotyczący potencjału rozwoju rynku usług FinTechowych w Polsce. W partnerstwie z nimi, ale także z uczelniami, rozmawiamy o sposobie kształcenia oraz zmianach i korektach programów studiów w taki sposób, abyśmy pomnażali, a nie wyczerpywali w tempie arytmetycznym zasób naturalny, który mamy.

To krótki wstęp dotyczący prowadzonych przez nas działań. Będziemy gotowi przedstawić państwu listę barier prawnych, co będzie wyraźnym sygnałem, który, mamy nadzieję, stanie się stymulacją nie tylko dla tych, którzy są w Polsce dzisiaj, ale także magnesem dla tych, którzy chcieliby do Polski przyjechać po to, by rozwijać w Polsce projekty biznesowe, FinTechowe.

**Przewodniczący poseł Paweł Pudłowski (N):**

Bardzo dziękuję, pani minister; jak zawsze bardzo rzeczowo, szybko i skrupulatnie. Otwieram dyskusję. Kto z państwa chciałby zabrać głos? Bardzo proszę, pan przewodniczący Arndt.

**Poseł Paweł Arndt (PO):**

Panie przewodniczący, szanowni państwo, z informacji, które przekazali nam państwo ministrowie oraz z informacji otrzymanych na piśmie, wynika, że rynek FinTech rozwija się wyjątkowo dobrze. To bardzo dobra informacja. Zastanawiam się, co jest tego powodem. Na posiedzeniu Komisji często dyskutowaliśmy o nakładach na innowację i narzekaliśmy, że wydatki z budżetu państwa są nieduże, a przedsiębiorstwa słabo inwestują. Rynek FinTech bez środków finansowych chyba też nie mógłby się rozwijać. Czy to środki finansowe powodują, że rynek FinTech rozwija się wyjątkowo dobrze? Powiedziałbym wręcz, że bardzo dobrze. Sądząc po informacjach, które państwo zamieścili, polskie instytucje finansowe należą do najbardziej innowacyjnych na świecie. Dlaczego tak jest? Być może pani minister częściowo już odpowiedziała na to pytanie, mówiąc o doskonałych informatykach. Mamy ich jednak także w innych branżach i gałęziach, więc czemu one się tak doskonale nie rozwijają? Pani minister wspomniała, że nie mamy garba, jeśli chodzi o sprawy bankowe; może to też jest jakiś powód? Może jest jednak jakiś złoty środek, który można by przetransportować do innych dziedzin, żeby rozwijały się szybciej, aniżeli do tej pory. To ważna sprawa. Możemy być zadowoleni, że w tym przypadku tak jest, ale w innych tak doskonale nie ma.

Miałbym jeszcze jedno pytanie, dość szczegółowe, więc nie wiem, czy odpowiedź na nie będzie możliwa. Państwo ministrowie o tym nie mówili, ale jest informacja w materiale, który otrzymaliśmy. Chodzi mi o kryptowaluty, tj. bitcoin i inne. Kryptowaluty rozwijają się na świecie chyba dość szybko, w Polsce mówimy o tym mało, to temat trochę z boku. Chciałbym się dowiedzieć, jaka jest przyszłość kryptowalut w Polsce według państwa ministrów? Jak ten rynek będzie się rozwijał i co się będzie dalej działo? Tyle na początek.

**Przewodniczący poseł Paweł Pudłowski (N):**

Bardzo dziękuję, panie przewodniczący. Czy ktoś z państwa ma jeszcze pytania? Jeśli nie, to ja mam kilka pytań.

Na 39 stronie raportu wymienione są regulacje, które należy zmienić w pierwszej kolejności. Rozumiem z wypowiedzi pani minister, że jest zespół, który nad tym pracuje. Wskazane są obszary, czyli ustawa o usługach płatniczych (37% ), ustawa o nadzorze nad rynkiem finansowym (31%.). Chodzi o ważność czy objętość aktów prawnych, które trzeba zmienić? Rozumiem, że owe obszary zostały wyodrębnione. Czy zespół, który nad tym pracuje, wchodzi w szczegóły? Czy dobrze zrozumiałem, że do końca bieżącego roku planujecie pierwszą serię zmian, które umożliwiłyby sektorowi FinTechu szybciej się rozwijać? To pierwsze pytanie.

Drugie pytanie dotyczy pozycji banków. Jaka jest? Dla banków inwestycja w coś, co charakteryzuje się dużym zwrotem jest ciekawa. Jednakże, większość rozwiązań FinTech w jakiś sposób wpływa na marżę w obszarach, którymi banki się zajmują. Jak

to się ma do strategii repolonizacji banków? Jeżeli następuje kanibalizacja rynków, w których jestem inwestorem, a w którym skarb państwa ma coraz większe obszary, to gdzie tak naprawdę jest zysk? Pojawia się też aspekt międzynarodowy. Czy celem rozwoju tego rynku jest również to, żeby start-upy, przedsięwzięcia, które uruchomimy, działały nie tylko na rynku polskim, ale wyszły również poza granice kraju? Czy rząd ma jakieś nadzieje w tym zakresie, jeśli chodzi o Brexit? Czy w związku z tym, że zostajemy w Unii, stworzymy regulacje prawne, które będą gościnne dla tego sektora, czy też rząd liczy na przyciągnięcie inwestycji z Wielkiej Brytanii?

Pan Arkadiusz Marchewka, bardzo proszę.

**Poseł Arkadiusz Marchewka (PO):**

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Szanowna pani minister, panowie ministrowie, chciałbym zadać kilka pytań, związanych z omawianym obszarem.

To, że polskie instytucje finansowe są jednymi z najbardziej innowacyjnych pod względem FinTech jest powodem do dumy. Moja subiektywna ocena działań realizowanych w tym zakresie jest bardzo wysoka.

Chciałbym zadać kilka pytań w związku z tym, co mówiła pani minister. Jeśli chodzi o wspieranie działań podmiotów gospodarczych, które realizują działalność gospodarczą w zakresie FinTechu, to chciałbym poruszyć jedną kwestię. Wielokrotnie premier Morawiecki podkreślał kwestię zbyt dużej zależności Polski od kapitału zagranicznego. Pomimo tego, po roku rządów, a wspomnę tylko, że chociaż międzynarodowa inwestycyjna pozycja Polski była ujemna, jeszcze się powiększyła, to nie ma znaczenia... Czy w takim razie w kontekście wspierania inwestycji preferowane będą te podmioty, które mają tylko kapitał polski? Czy to są polskie firmy?

Drugi obszar dotyczy spraw, które są bardzo aktualne, mianowicie cyberbezpieczeństwa. Kilka tygodni temu przyjęta została strategia, która nazywa się nie strategią, ale już Krajowymi Ramami na Rzecz Polityki Cyberbezpieczeństwa. Między innymi Ministerstwo Cyfryzacji pełni funkcję koordynatora działań, mających doprowadzić do przygotowania planu na rzecz wdrożenia owych krajowych ram cyberbezpieczeństwa. W związku z tym chciałbym zapytać, czy jest już wiadomo, w jaki sposób wyglądać będzie koordynacja działań, szczególnie w kontekście FinTechu? Powiedzmy sobie bowiem wprost: na świecie jest coraz więcej przypadków złośliwych ataków, prób wyłudzania pieniędzy od obywateli. Warto, by wraz ze wzrostem i upowszechnianiem innowacyjnych rozwiązań finansowania bezgotówkowego, dbać o bezpieczeństwo osób, które działania podejmują. Chciałbym zapytać, czy w tym zakresie została podjęta współpraca między ministrem finansów i rozwoju a ministrem cyfryzacji? Czy są realizowane jakieś szczególne działania, związane z cyberbezpieczeństwem? Stawiam te dwa pytania i uprzejmie proszę o udzielenie odpowiedzi, jeśli kwestie te są państwu znane. Dziękuję.

**Przewodniczący poseł Paweł Pudłowski (N):**

Dziękuję bardzo. Czy ktoś z państwa ma jeszcze jakieś pytanie bądź komentarz? Jeśli nie, to może poprosimy państwa ministrów o odpowiedzi.

**Podsekretarz stanu w MR Jadwiga Emilewicz:**

Spróbujemy odpowiedzieć zbiorowo. Zapisałam sobie sześć zagadnień. Do omówienia pierwszego wątku dotyczącego kryptowalut, poproszę za chwilę panią Magdalenę Borowik z Ministerstwa Cyfryzacji.

W pytaniu pana posła pojawiła się wątpliwość, dlaczego ten sektor rozwija się tak szybko i czy możemy liczyć na równie szybki wzrost innowacyjny w innych sektorach. Kiedy pytamy, czy Polskę stać na innowację, czy możemy realnie wytworzyć coś nowego, nie mając zaplecza przemysłowego tak daleko rozwiniętego technologicznie jak państwa starej Unii czy bardziej innowacyjne państwa świata, np. Skandynawia, Stany Zjednoczone czy Izrael, to myślę, że to bardzo dobry przykład na udowodnienie tezy makroekonomicznej z końca lat 70. Zgodnie z nią naturalne przewagi konkurencyjne budowane przez 200 lat powoli się wyczerpują. Już wtedy to stwierdzono. Pierwszy to kapitał, drugi – koszty pracy. Mamy tu świetny przykład sektora, gdzie ani kapitał, a koszty pracy może odrobinę, ale one ciągle nam jednak sprzyjają, bo informatycy zarabiają pewnie najbardziej porównywalnie z wynagrodzeniami informatyków na całym świecie. Jednak

ten drobny margines też nam sprzyja, ponieważ nie potrzebujemy w tym przypadku zaplecza przemysłowego, a wymyślanie nowej technologii nie jest niezwykle kapitałochłonne i może być złożone z samego procesu dojścia do rozwiązania, jest ona również stosunkowo prosta, to stąd zapewne wysoki… innowacyjny, jaki mamy w tym obszarze.

Drugi istotny wątek to kwestia wieku. Mamy oczywiście przegląd, kto przygotowywał najciekawsze rozwiązania FinTechowe w Polsce w tym obszarze. Zauważymy, że średnia wieku jest istotnie niska, a zatem wyobraźnia o tym, co jest rynkiem dla FinTechu... Rynkiem dla FinTechu nie jest rynek lokalny. W wielu dziedzinach gospodarki dobrej, zacnej, słusznej, rozwijającej się w Polsce wiemy... i wiele razy na Komisji mówiliśmy, że rynek Polski jest zarazem przekleństwem i błogosławieństwem dla przedsiębiorców. Zaspokojenie potrzeb nawet połowy z niemal 40-milionowego rynku jest w wielu branżach wystarczającym powodem do sukcesu. Obszar FinTechu z natury rzeczy jest globalny. Istotą jest to, aby transakcje można było szybko wykonywać między Nowym Jorkiem a Hongkongiem, a zatem od razu myśli się o rynku globalnym. Dobry informatyk, który od razu świadczy usługę dedykowaną transgranicznie znakomicie sprzyja rozwijaniu się tego sektora. Nieprzypadkowo kiedy mieliśmy robocze spotkanie z przedstawicielami administracji, sektora bankowego i kilkanastoma start-upami, które przygotowały takie rozwiązania, to przynajmniej kilka z nich to byli Polacy, którzy są zarejestrowani w Japonii czy Wielkiej Brytanii. Chodzi więc o myślenie globalne i to wynikające nie głównie, jak mówili, z fanaberii życia w Tokio, ale łatwości regulacyjnej. To byłby wątek dotyczący talentu.

W kwestii uwarunkowań prawnych, w raporcie były zarysowane proporcje dotyczące ustaw, w ramach których istnieje największy problem, jeśli chodzi o usunięcie barier. Pytał o nie pan przewodniczący. Oczywiście nie wchodzono głęboko, zespół wchodzi głębiej. Za moment poproszę pana z KNF, żeby o tym opowiedział.

Istotą pokazania tego raportu do magicznego końca czerwca, o którym mówię przy okazji kilku projektów, bo to kluczowa data dla zakończenia kilku procesów, jest wskazanie w obszarach ujętych w raporcie konkretnych rozwiązań, które muszą ulec zmianie po to, aby w drugiej połowie roku móc rozpocząć proces legislacyjny.

Kolejny wątek, o który pytał pan poseł, to bank a FinTech i jak się ma repolonizacja do jednoczesnego wsparcia FinTechu. Częściowo już na to odpowiedziałam. Trudno o tym przesądzać dzisiaj, ale być może będzie to takim polskim *genius loci*, że w dużej mierze usługi FinTechowe będą rozwijane w Polsce przez banki tak jak już są. Chodzi o takie rozwiązania jak BLIK, które powstały opierając się na bankach tradycyjnych. Nie wiem, czy wyłącznie, ale banki w Polsce są na pewno bardziej zainteresowane rozwiązaniami FinTechowymi niż banki działające na innych rynkach. Wydaje się więc, że na razie nie ma sprzeczności. Nie możemy się odwrócić od tego typu technologii i usług, bo taka jest potrzeba rynku i myślę, że banki w Polsce dobrze ją rozumieją.

Bardzo istotnym wątkiem jest też cyberbezpieczeństwo. O strategii znacznie więcej będzie mogła powiedzieć pani Magda. Ja powiem tak: cyberbezpiecznie nie zrobi się w Polsce od przyjęcia strategii. Strategia jest ważnym elementem, który wytycza kierunki, a przede wszystkim definiuje bardzo istotne obszary. Może odpowiem anegdotycznie. Na początku marca mieliśmy spotkania z administracją Stanów Zjednoczonych, dedykowane zespołowi, w skład którego wchodzili przedstawiciele Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, sektora bankowego, Ministerstwa Cyfryzacji, Ministerstwa Rozwoju, czyli wszystkie podmioty, które zostały zdefiniowane w strategii. Byliśmy w Departamencie Stanu, Białym Domu. Spotykaliśmy się z osobami odpowiedzialnymi za cyberbezpieczeństwo w każdym z tych miejsc i pytaliśmy o wygląd architektury i koordynację. Kiedy myślimy o cyberatakach np. na system bankowy, a nie jest tajemnicą, że na początku tego roku doznaliśmy istotnego... Kilka tygodni temu również pojawiła się informacja publiczna o takich wydarzeniach. Kiedy pytaliśmy więc o strukturę zarządzania, okazywało się, że każde miejsce mówi, że to ono koordynuje. To niezwykły moment, kiedy nie musimy imitować systemu, bo nie jest on nigdzie na świecie zdefiniowany od a do z. Sposób zarządzania cyberbezpieczeństwem może stać się naszym serwisem eksportowym, jeśli szybko wypracujemy *modus operandi* wdrożenia tej strategii. Nie ma nigdzie sys-

temu, o którym moglibyśmy powiedzieć, że działa idealnie. Wydaje się więc, że strategia przychodzi w doskonałym momencie, a cała trudność będzie polegała na jej wdrożeniu.

Oddaję głos, wywołując do odpowiedzi kolejnych ministrów.

**Podsekretarz stanu w MF Leszek Skiba:**

Dziękuję bardzo. Uzupełniając kilka kwestii, zgodziłbym się oczywiście ze stwierdzeniem, że FinTech jest doświadczeniem, które widzimy. I jest wielu powodów, by się chwalić. Można się zastanawiać, czy mamy do czynienia z podmiotami polskimi, które w istotnym stopniu zawojowały świat, ale jeszcze raczej tak nie jest. Mamy za to do czynienia z sytuacją, w której polski sektor bankowy jest relatywnie nowoczesny w porównaniu do innych krajów europejskich. Nawiazując do pytania pana przewodniczącego, nowoczesność wynika z popytu konsumentów. Istotną cechą polskich konsumentów jest więc zapotrzebowanie na dodatkowe nowoczesne usługi, będące kryterium wyboru. Jednocześnie klienci często zmieniają usługodawców, w związku z tym presja na konkurencyjność ze strony instytucji jest dosyć duża. To wygenerowało przekonanie, że polskie instytucje finansowe, polskie banki są relatywnie nowoczesne, a w każdym razie, że oferują usługi, które rzadko pojawiają się w innych krajach, nawet zachodnioeuropejskich. Rzeczywiście tak jest. To jest jeden element.

Warto zwrócić uwagę na to, że polskie instytucje bankowe są w takiej, a nie innej proporcji własnością kapitału polskiego i niepolskiego. Trwałą cechą jest stosowanie nowych technologii. Jednocześnie klienci ze skłonnościami do stosowania nowoczesnych technologii, wywierający presję na instytucje finansowe, typu banki, korzystają równocześnie z innych instytucji płatniczych. Jest bardzo wiele polskich firm, które oferują możliwość zapłacenia przez internet tak, żeby przelew dotarł w ciągu paru sekund.

Warto jednak popatrzeć na tę sytuację realistycznie. To trwała cecha polskiego rynku, którego motorem jest popyt polskich konsumentów na szeroko rozumiany FinTech. Czy mamy w związku z tym do czynienia z instytucją, która jest popularna i aktywna nie tylko w Polsce, ale rozchodzi się? To są zjawiska sporadyczne. Jest taka firma płatnicza Azimo, na temat której znacznie większą wiedzę ode mnie ma nasz ekspert. To też wynika z tego, że Polacy, którzy przesyłają środki finansowe, przebywając, pracując w różnych krajach świata, korzystają z tego typu instytucji.

Jak popatrzymy na innowacyjność z punktu widzenia finansów publicznych, to kluczowe jest to, aby w jak największym stopniu otrzymać zwrot z inwestycji. Kraje zachodnioeuropejskie, które wiele środków przeznaczają na innowacyjność, korzystają ze środków prywatnych. Oczywiście istotne są środki publiczne, ale zawsze pojawia się pytanie o zwrot. Wydatki publiczne na innowacyjność są bowiem inwestycją. Dobrze byłoby, żebyśmy zawsze patrzyli w ten sposób na wydatki publiczne. Nie mówimy o zabezpieczeniu społecznym, solidarności pokoleniowej, świadczeniach emerytalnych i społecznych, tylko o świadczeniach publicznych wydawanych w jakimś obszarze, typu wydatki na innowacyjność i edukację. Zawsze pojawia się pytanie, jaka jest stopa zwrotu, czyli jaka jest efektywność.

Mamy firmy, które rozwijają się w wyniku bodźca, jakim jest konkurencyjność. Nie potrzebują one środków publicznych, bo istotne jest to, żeby same zarabiały na siebie i były ekonomicznie efektywne. W gruncie rzeczy jest to najsilniejszy motor, znacznie lepszy w sensie przetrwania niż środki publiczne, które w pewnym momencie mogą przestać być źródłem finansowania. Zawsze pojawia się więc pytanie, czy rozwiązania innowacyjne są efektywne ekonomicznie i pozwolą przetrwać okres inkubacji. Tak naprawdę muszą one zawojować rynek i funkcjonować. Ministerstwo Finansów zawsze pięć razy ogląda wydatki publiczne z punktu widzenia efektywności, bo ostatecznie są to pieniądze podatników. Rozumiem, że mogą pojawić się różne modne tematy, a takim jest temat innowacyjności, ale zawsze ostatecznym pytaniem jest to, czy są to dobrze wydane pieniądze. Dziękuję bardzo.

**Przewodniczący poseł Paweł Pudłowski (N):**

Dziękuję, panie ministrze. To może pani Magdalena Borowik.

**Podsekretarz stanu w MR Jadwiga Emilewicz:**

Jeszcze tylko jedno uzupełnienie, bo pojawił się wątek, czy wydatków nie jest za mało. Nie zanotowałam go sobie. Często powtarzamy wspólnie z Ministerstwem Finansów: tak, osiągnęliśmy magiczny 1% w listopadzie ubiegłego roku. Naszym celem jest 2,7% do 2020 r. W krajach najlepiej ocenianych w rankingach innowacyjności, np. w Izraelu czy krajach Skandynawskich bywa 7–8%. Tylko, że dochodzi tu istotny wątek, o którym powiedział pan minister: ważna jest struktura wydatków. W tym przypadku, a mówię o najwyższej stopie wydatków na badania i rozwój, wynosi ona co najmniej 1/3, 1/3 i 1/3. Odpowiednio: 1/3 publicznych, 1/3 prywatnych, 1/3 pozyskiwanych przez prywatnych w trybie konkurencyjnym z domeny publicznej.

U nas 70–80% to są ciągle wydatki publiczne. W dialogu z uniwersytemi, instytucjami badawczymi mówimy, że nie chodzi tylko o prosty transfer. Chodzi o: pokażcie, co potraficie, pokażcie, co robicie, spróbujmy. Stwórzmy ramy prawne sprzyjające ryzykownym inwestycjom, a inwestycje w innowacje są ryzykowne, i wtedy zobaczymy, jaki realnie jest potencjał. W obszarze FinTechu jest na pewno większy, bo jest on znacznie mniej kapitałochonny. Przepraszam, już oddaję głos.

**Doradca w Ministerstwie Cyfryzacji Magdalena Borowik:**

Dzień dobry, szanowni państwo. Postaram się odpowiedzieć na dwa pytania. Najpierw odniosę się do pytania o cyberbezpieczeństwo. Jeżeli chodzi o koordynację, to nie ma jeszcze gotowego modelu, tak jak wspomniała pani minister. Po to powstało Narodowe Centrum Cyber i systematycznie włączane są w ekosystem zapewnienia bezpieczeństwa informacji i cyberbezpieczeństwa inne podmioty takie jak CERT. Myślę, że charakter i specyfika ataków cybernetycznych pokazują, że są one chaotyczne i trudne do przewidzenia. W związku z tym proste uprocesowienie tego raczej nie jest możliwe. Trzeba zwinnie reagować na pojawiające się zagrożenia. Tak powinien działać ekosystem cyberbezpieczeństwa, aby był skuteczny.

Jeżeli chodzi o drugą kwestię, czyli kryptowaluty, to jest to alternatywna technologia finansowa, która jako że jest bardzo nowym zjawiskiem, obciążona jest dużym ryzykiem technologicznym i innowacyjnym. Najlepszym sposobem zarządzania ryzykiem innowacyjnym i technologicznym jest przeprowadzenie badań nad takimi technologiami oraz ich eksploracja w celu zarządzania ryzykiem. W związku z tym Ministerstwo Cyfryzacji przygotowuje strategiczny program badawczy w ramach INFOSTRATEG, który ma dotyczyć technologii transakcyjnych, w tym również walut cyfrowych. Warto, żebyśmy mówili o walutach cyfrowych jako zjawisku szerszym niż tylko kryptowaluty, które są zdecentralizowane i mają specyficzny charakter. Ważne, żebyśmy przyglądali się wszystkim tym zjawiskom bez wyjątku, w tym również kryptowalutom. Owy strategiczny program badawczy ma odpowiadać na szereg pytań, zmniejszać ryzyko związane ze wspomnianymi technologiami. W tej chwili jesteśmy po pierwszej rekrutacji ekspertów do przygotowania założeń do programu. Jest już pewne, że rekrutacja będzie powtarzana. Przy pracy nad programem będziemy czerpać z doświadczeń, które ministerstwo zdobyło przy opracowaniu strategicznego programu badawczego dedykowanego cyberbezpieczeństwu. Więcej będziemy mogli powiedzieć w czasie prowadzenia badań. Będziemy mogli podjąć poinformowaną decyzję, jak kryptowaluty i inne alternatywne środki finansowe powinny się odnaleźć w naszej rzeczywistości.

Mogę powiedzieć, że z analiz i doświadczeń międzynarodowych i podejść eksperckich, które prowadzę na bieżąco, wynika, że jest to niezlokalizowana analiza, pewne uogólnienie. To podejście wskazuje, że należy przyglądać się bardzo uważnie tym zjawiskom i w zasadzie największy nacisk powinno się kłaść na bezpieczeństwo konwersji danych kryptowaluty na pieniądz fiducjarny. Chodzi o to, co dzieje się, kiedy środki konwertowane są z rozproszonych ksiąg, czyli z blockchainów, na pieniądz realny, fizyczny.

Jeszcze raz podkreślę, że ważne jest prowadzenie badań i eksploracji, żeby móc zarządzać ryzykiem technologicznym i innowacyjnym oraz na tej podstawie podejmować dobre decyzje. Dziękuję bardzo.

**Przewodniczący poseł Paweł Pudłowski (N):**

Dziękuję bardzo. Czy są jeszcze jakieś pytania bądź komentarze? Bardzo proszę, pan Arkadiusz Marchewka.

**Poseł Arkadiusz Marchewka (PO):**

Dziękuję, szanowna pani minister, pani dyrektor. Świadomie zadałem pytanie dotyczące strategii cyberbezpieczeństwa. Zdaję sobie sprawę, że strategia, jako sam dokument, nie załatwi niczego, a dopiero działania, które będą wynikać z założonych czy opracowanych mechanizmów. Jednakże wiemy, że trwają koordynowane przez ministra cyfryzacji działania, które dążą do opracowania planu o dokładnej nazwie: plan działań na rzecz wdrożenia. Mowa o instrukcji obsługi do działań będących zagrożeniem. Chodzi o to, jak się z nimi zmierzyć, kiedy wystąpią.

Zdaję sobie sprawę, że są to działania rozproszone, każde charakteryzuje się inną specyfiką i należy podchodzić do nich indywidualnie. W związku z tym chciałbym tylko zwrócić uwagę na fakt, że jeśli trwają takie prace, a rozmawiamy w kontekście wdrożenia działań związanych z FinTechem, to czy już są jakieś efekty w tym zakresie, coś, czego moglibyśmy się dowiedzieć w ramach wdrażania strategii owych działań? Wiem, że jesteśmy na samym początku i ciężko to dziś określić, ale jeśli w przyszłości będzie możliwe przedstawienie Komisji efektów pracy zespołu, w skład którego wchodzą przedstawiciele różnych resortów, to myślę, że będzie to dla nas bardzo cenne i interesujące. W tym kontekście pytałem. Dziękuję.

**Doradca w Ministerstwie Cyfryzacji Magdalena Borowik:**

Bardzo krótko odpowiem na uwagę, że w ramach strategicznego programu badawczego, który chcemy wyasygnować z INFOSTRATEG, chcielibyśmy również badać bezpieczeństwo transakcyjne. Minister cyfryzacji chce przeznaczyć na badania około 70 mln złotych.

Jest sporo funduszy do zagospodarowania. Wyobrażam to sobie tak, że będą powstawać centra technologiczne. Byłoby bardzo pożyteczne, gdybyśmy zajmowali się bezpieczeństwem transakcyjnym, czyli dedykowanym między innymi usługom finansowym. Rynki transakcyjne to trochę szersze pojęcie. Program strategiczny, o którym mowa, ma być dedykowany właśnie temu. W ramach programu chcielibyśmy przyglądać się różnym typom zagrożeń, które niosą za sobą technologie transakcyjne ważne nie tylko jako FinTech, ale też jako sposób budowania relacji między administracją publiczną a obywatelem. Chodzi o to, by budować transakcje w sposób bezpieczny, aby móc skutecznie budować zaufanie. Wierzę, że kluczowym elementem transakcji jest zaufanie.

Odpowiadając na pana wątpliwość, w programie chcemy też zapewnić środki na eksplorację bezpieczeństwa transakcyjnego, czyli FinTech.

**Poseł Arkadiusz Marchewka (PO):**

Dopytam tylko, czy wiadomo już kiedy przeprowadzone zostaną badania i będziemy mogli poznać ich wyniki?

**Doradca w Ministerstwie Cyfryzacji Magdalena Borowik:**

Myślę, że upłynie jeszcze trochę czasu, dlatego że jesteśmy po pierwszej rekrutacji ekspertów. Korzystając z okazji, zachęcę do przyjrzenia się tej sprawie, bo bardzo potrzebujemy ekspertów, którzy napiszą założenia do programu. Jestem w bezpośrednim kontakcie z Narodowym Centrum Badań i Rozwoju, gdzie powiedziano mi, że jeżeli wszystko dobrze zorganizujemy, to środki mają szansę ruszyć na początku przyszłego roku. Wtedy moglibyśmy myśleć o utworzeniu dedykowanych konsorcjów, które zajmowałyby się konkretnymi zagadnieniami badawczymi w ramach rynków transakcyjnych. Jednak żeby przygotować program, muszą się zgłosić eksperci, którzy go napiszą. W tej chwili przygotowujemy następną rekrutację, poprawiamy wymagania wobec ekspertów. Poprzednie okazały się bardzo restrykcyjne i dla wielu ekspertów nie do zaakceptowania. W związku z tym staramy się zmienić wytyczne po to, aby program mógł naprawdę zaistnieć. Nie wiem, czy to odpowiada na pytanie.

**Poseł Arkadiusz Marchewka (PO):**

Tak.

**Podsekretarz stanu w MR Jadwiga Emilewicz:**

Gwoli uzupełnienia, to jest jeden z programów strategicznych w Narodowym Centrum Badań i Rozwoju. Gdybyśmy byli gotowi z całym regulaminem, to on mógłby być uruchomiony już w tym momencie. Nie jest to więc kwestia braku środków, tylko tego, że zamiast wydania pieniądzy i powiedzenia na koniec: zrealizowaliśmy, chcemy mieć realny efekt, który będzie się mógł przełożyć na rozwiązania z zakresu zarządzania bezpieczeństwem. Stąd też prace, o których mówiła pani Magda.

Jeżeli pan poseł pozwoli, to chciałabym jeszcze oddać na moment głos panu dyrektorowi Bławatowi – dyrektowi Instytutu Badań Rynku, Konsumpcji i Koniunktur. Przygotowuje on dla nas zaplecze eksperckie, dotyczące rozwoju FinTechu.

**Dyrektor Instytutu Badań Rynku, Konsumpcji i Koniunktur Bogusław Bławat:**

Panie przewodniczący, panie posłanki, panowie posłowie, odpowiadając jeszcze z punktu widzenia dużych banków, to pytanie, czy nie obniża to w przyszłości marży jest słuszne. Muszę dodać, że czołowe banki amerykańskie, np. JPMorgan czy Goldman Sachs, świadomie wchodzą w obszar badawczy, czy nie zastąpić dolara fiducjarnego, o którym mówiła pani z ministerstwa cyfryzacji, dolarem kryptograficznym ze względu na bezpieczeństwo transakcyjne. W Polsce z tego, co wiem, to Credit Agricole prowadzi podobne prace, aby technologię blockchain zastosować do technologii rozliczeniowych. Duzi gracze na rynku energetycznym będą potrzebowali tego, żebyśmy w przyszłości mogli ładować samochody energią elektryczną po cenach zmiennych.

Technologia blockchain, technologie, które są obecnie wspierane pracami w obszarze FinTechu, w mojej opinii będą się rozwijały w świecie akcelerowane przez jednak dużych graczy, bo jest to w ich interesie, jakkolwiek wiele małych podmiotów mogłoby na tej wysokomarżowej technologii zarabiać. Wydaje się jednak, że przyszłość będzie należała do dużych graczy.

Pozwolę sobie wspomnieć, dlaczego owy temat wydaje się tak warty wsparcia w obszarze polskim. Otóż, technologie kryptograficzne w dalszych etapach idą w kolejnych kierunkach. Próbuje się generować klucz na zasadzie wykorzystania losowych stanów kwantowych. Polscy fizycy mają bardzo fajne pomysły, są też start-upy, które na tej technologii bazują. Nasi fizycy kwantowi za granicą rozwijają to jeszcze dalej na obszarze komunikacji i informatyki kwantowej. Wydaje się, że odpowiedzią na dzisiejsze pytania o bezpieczeństwo są absolutnie bezpieczne kanały komunikacji kwantowej, które kompletnie eliminują możliwość przerwania i podsłuchu czy jakiejkolwiek ingerencji w tę informację. Jeżeli jesteśmy w stanie zakcelerować to, angażując środki publiczne, to mamy potencjał badawczy, żeby to zrobić. Wydaje się, że uplasuje to nas bardzo wysoko w hierarchii wysokich technologii finansowych. To jest moja opinia, którą chciałem dodać w uzupełnieniu.

**Przewodniczący poseł Paweł Pudłowski (N):**

Bardzo dziękuję.Czy są pytania lub komentarze? Jeśli nie ma, to prosiłbym o krótkie wypowiedzi kilku osób. Mamy dzisiaj wspaniałych gości. Prosiłbym pana Piotra Brewińskiego, który jest przedstawicielem Fundacji na rzecz Innowacji Finansowych FinTech Polska, jak zapatruje się na prace prowadzone przez powołany zespół. Chciałbym też zapytać naczelnika Wydziału w Departamencie Systemu Płatniczego Narodowego Banku Polskiego, pana Krzysztofa Maciejewskiego, czy widzi jakieś ryzyko związane z szybkim rozwojem FinTechu w Polsce? Mam również pytanie o bazy danych, bo rynek ten będzie w dużej części bazował na wykorzystaniu baz danych. Pan Paweł Makowski z GIODO. Chciałbym również poprosić przedstawiciela NIK-u, pana Marka Sikorskiego. Interesuje mnie, czy NIK planuje kontrolę tego sektora na jakimś etapie, czy jest kontrola NCBiR w zakresie wydatkowania środków na ten cel? Chciałbym także zapytać pana Pawła Zawickiego, dyrektora Departamentu Rozwoju Informatyki Banku Gospodarstwa Krajowego, czy oni jako bank są obecni w sektorze FinTechu, czy rozważają to, czy przyglądają się temu? Jakie jest spojrzenie z punktu widzenia banku na ten rodzący się sektor?

Proszę o krótkie kilkuzdaniowe wypowiedzi. Nie chcę przedłużać, ale zależy mi, żeby państwa głos wybrzmiał na Komisji. Bardzo proszę, pan Piotr Brewiński.

**Przedstawiciel Fundacji na rzecz Innowacji Finansowych FinTech Polska Piotr Brewiński:**

Wysoka Komisjo, szanowni państwo, bardzo dziękuje za udzielenie głosu. Jako przedstawiciele środowiska sektora innowacji finansowych z ogromną satysfakcją odebraliśmy powołanie tego zespołu. Jest to jeden z głównych postulatów kierowanych w raporcie, który w naszej ocenie został przygotowany jako mapa drogowa, wstęp do dyskusji na temat rozwoju i transformacji cyfrowej w Polsce i jednocześnie roli, jaką może ta gałąź sektora odegrać w rozwoju całej gospodarki, wpływając na to, że pozycja konkurencyjna nie tylko polskich przedsiębiorców, ale całej polskiej gospodarki będzie mogła być dużo wyższa na rynku europejskim i międzynarodowym. Dostrzegamy ogromny potencjał w sektorze innowacji finansowej. Technologia finansowa w Polsce rozwija się rzeczywiście bardzo szybko. Odpowiedź na zadane pytania dotyczące tego, dlaczego tak jest, znajdziecie państwo w raporcie, który przekazaliśmy. Wskazujemy tam między innymi na efekt tzw. żabiego skoku, który wykonał sektor bankowy. Wieloletnie opóźnienia w zakresie rozwoju sektora paradoksalnie spowodowały, że sektor ten uniknął kłopotów, z którymi w tej chwili muszą mierzyć się podmioty bankowe na rynkach zachodniej Europy. Była możliwość wdrożenia najnowocześniejszych na tamte czasy, dwadzieścia parę lat temu, technologii, które funkcjonowały na świecie. Innowacja rozwoju technologii finansowych jest immanentną częścią rozwoju sektora bankowego w Polsce.

Jednocześnie dostrzegamy też ogromny potencjał w kosztach. Technologia finansowa nie tylko obniża marże, ale przede wszystkim redukuje koszty po stronie instytucji.

**Przewodniczący poseł Paweł Pudłowski (N):**

Bardzo uprzejmie dziękuję. Pan naczelnik Maciejewski, NBP.

**Naczelnik Wydziału w Departamencie Systemu Płatniczego Narodowego Banku Polskiego Krzysztof Maciejewski:**

Bardzo dziękuję za możliwość zabrania głosu. Odnośnie do pytania, dotyczącego ryzyka związanego z szybkim rozwojem FinTech w Polsce z perspektywy Narodowego Banku Polskiego, chciałbym powiedzieć, że przedstawiciele banku centralnego uczestniczą w pracach zespołu roboczego organizowanego przez Urząd Komisji Nadzoru Finansowego. Jest to grupa kilku osób, która uczestniczy w kilku podgrupach.

Narodowy Bank Polski zasadniczo koncentruje się na monitorowaniu rozwoju omawianych technologii. Zakres jest oczywiście szeroki, co zostało już przedstawione. Można jeszcze wskazać, że głównym obszarem zainteresowań NBP jest wątek finansowy FinTechów. Oczywiście zagadnienie to jest znacznie szersze i myślę, że może KNF mogłaby uzupełnić tę wypowiedź.

**Przewodniczący poseł Paweł Pudłowski (N):**

To może od razu KNF.

**Dyrektor Departamentu Inspekcji Bankowych, Instytucji Płatniczych i Spółdzielczych Kas Oszczędnościowo-Kredytowych Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego Tomasz Piwowarski:**

Szanowni państwo, to może ja krótko i na temat. Padło pytanie, a nie wiem, na ile wyczerpująca była odpowiedź, tj. jakich regulacji dotykamy. Pan przewodniczący chyba zapytał, czy sprawdzimy głębiej, czy to taki ogólny *overview*.

W ramach tych prac rynek zgłosił 145 barier. Po przejrzeniu i posegregowaniu niektórych z nich wyszło nam około 100 realnych barier, z którymi się mierzymy. Efektem prac tego zespołu ma być raport. Chcemy, żeby raport nie sprowadzał się tylko do tego, że stworzymy listę problemów i barier, a później będziemy proponować jakieś zmiany. Musicie być państwo świadomi, że w obszarze rynku finansowego pootwieranych jest szereg ustaw, również w wyniku implementacji przepisów europejskich, np. ustawa o obrocie instrumentami finansowymi w kontekście wdrożenia MIFID II. Jest to ustawa o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy w zakresie wdrożenia dyrektywy AML IV. Mamy również otwarte ustawy o ofercie, usługach płatniczych w kontekście wdrożenia dyrektywy PSD2. Zatem to, co robimy w ramach zespołu, to wypracowywanie zmian możli-

wych również pod kątem bezpieczeństwa. Będziemy starali się je implementować w bieżącym toku legislacji.

Krótko mówiąc, naszą ambicją jest to, żeby w raporcie część barier, nie wiem jak duża, była skonkludowana w ten sposób, że są projekty zmian, które dotyczą albo przegłosowanych projektów ustaw, albo gotowych uzgodnionych projektów. To jest największa wartość, bo chcielibyśmy, żeby raport pojawił się we wrześniu, chociaż horyzont prac mamy do końca roku. Mam nadzieję, że szereg barier regulacyjnych w raporcie zostanie zaadresowanych. Musicie państwo pamiętać, że rynek wskazał na inny charakter barier, również w podejściu nadzoru.

Bardzo ważna dla rynku i podmiotów prawnych jest pewność prawna. Oni chcą wiedzieć, o które przepisy chodzi, niezależnie czy się do nich stosują czy nie. Musicie państwo pamiętać, że macie do czynienia z nowoczesnymi technologiami. One nie zawsze w sposób oczywisty i jednoznaczny wpisują się w obowiązujące przepisy prawa. To, co chcemy stworzyć jako odpowiedź na tę barierę, to specjalny zespół ds. rozwoju technologii w ramach Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego, który będzie partnerem do rozmów z tymi podmiotami. To jedno z bardziej istotnych przedsięwzięć po naszej stronie.

Druga sprawa dotyczy tego, że chcemy zmienić stronę internetową Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego. Chcemy stworzyć specjalną podstronę dedykowaną innowacjom finansowym. Będzie to taki punkt kontaktowy start-upów, podmiotów o charakterze innowacyjnym, w którym znajdą się podstawowe informacje. Obszary FinTechu podzielimy tematycznie. Chcemy, aby interpretacje prawne były tam gdzie były, chcemy również stworzyć sekcję pytania i odpowiedzi, co będzie ważne dla podmiotów w kontekście wspomnianej pewności prawnej. Mam takie odczucie, że nawet regulacje, których przepisy ich bolą, są przez nas przeglądane. Musimy złapać trend między bezpieczeństwem – to, co pan poseł podnosił w kontekście FinTechu i bezpieczeństwa… To, co my możemy wypromować, mając szansę być unikalnymi w Europie, to *security*… czyli bezpieczna, dojrzała technologia finansowa, nie na zasadzie pędu. Wiele stolic walczy teraz o start-upy w kontekście Brexitu. Warszawa dopiero pojawiła się na FinTechowej mapie, co uważam za duży sukces. Wciąż mocne są Berlin, Sztokholm, Genewa, Zurich, Amsterdam. Tam są różne specjalizacje. Stolic jest dużo.

Chcemy stworzyć przyjazne, bezpieczne środowisko. Na wszystkie kompromisy nie pójdziemy, ale tam gdzie uważamy, że jest to bezpieczne, to tak. Tak wyglądają prace. Mamy 22 instytucje w ramach zespołu, mamy wszystkie sektory rynku finansowego, ale w zespole są też reprezentowane podmioty bezpośrednio nienadzorowane przez Komisję Nadzoru Finansowgo. Nie ukrywam, że jestem pełen optymizmu. Mam nadzieję, że we wrześniu będziemy już mogli opublikować raport, a szereg barier zostanie zaadresowanych – i tych o charakterze regulacyjnym, czyli wymagających zmiany przepisów i tych, które wymagają zmiany podejścia praktycznego bez konieczności istotnej lub jakiejkolwiek zmiany przepisów.

**Przewodniczący poseł Paweł Pudłowski (N):**

Bardzo dziękuję. Pan Makowski, radca w Biurze Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych.

**Radca w Biurze Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych Paweł Makowski:**

Dzień dobry, panie przewodniczący. Wysoka Komisjo, dziękuję za możliwość przedstawienia perspektywy polskiego organu ochrony danych. Kiedy weźmiemy do rąk wspominany dzisiaj raport, to 8% respondentów wskazało na ustawę o ochronie danych osobowych jako jedną z barier regulacyjnych w zakresie rozwoju usług w sektorze FinTech. Trudno się temu dziwić. Katalizatorem, paliwem wielu usług innowacyjnych są dane osobowe. Z tym większą radością przyjęliśmy zaproszenie do udziału w pracach zespołu od Komisji Nadzoru Finansowego. Wszędzie tam, gdzie mówimy o nowych technologiach, czy to na rynku FinTech, czy podczas prac Komisji, kiedy to rozmawialiśmy o *cloud computingu* czy innych nowych instrumentach, wszędzie tam organ nadzorczy jest stawiany w roli tego, który może przeszkadzać czy utrudniać. Taka jest trochę rola organu nadzorczego nie tylko w Polsce, ale i na całym świecie, żeby znajdować właściwy balans pomiędzy możliwością wykorzystywania rozwiązań technologicznych a poszano-

waniem prawa do prywatności, czyli podstawowego prawa zawartego w art. 8 europejskiej konwencji praw człowieka.

Wśród 145 barier, finalnie około 100, mniej więcej 10% mniej lub bardziej dotyczy ochrony danych osobowych. Bardzo często pojawiają się bardzo konkretne problemy dotyczące wykorzystywania biometrii, danych wrażliwych, wyzwań, jakie stoją przed przedsiębiorcami w związku ze stosowaniem ogólnego rozporządzenia o ochronie danych, z którymi będziemy się mierzyć już w maju przyszłego roku. Wobec tych wszystkich rozwiązań poczytujemy sobie naszą rolę jako tego, który kompromisowo będzie chciał podchodzić do wyznań, z jakimi muszą się mierzyć przedsiębiorcy rozwijający nowoczesne usługi w tym sektorze. Tak, żeby kompromis zakładał realizację praw osób, których dane dotyczą, ale nie blokował rozwoju nowoczesnych technologii. Bardzo dziękuję.

**Przewodniczący poseł Paweł Pudłowski (N):**

Dziękuję, panie Pawle. Proszę o wypowiedź pana Pawła Zawickiego.

**Dyrektor Departamentu Rozwoju Informatyki Banku Gospodarstwa Krajowego Paweł Zawicki:**

Panie przewodniczący, Szanowna Komisjo, Bank Gospodarstwa Krajowego nie uczestniczy bezpośrednio w działaniach związanych z rozwojem nowoczesnych technologii, nowoczesnych produktów usług. Wynika to głównie z naszego profilu. Obsługujemy jednostki skarbu państwa, dużych klientów korporacyjnych, którzy tego typu produktów w tym momencie nie potrzebują. Natomiast jako bank bardzo intensywnie obserwujemy działania związane z cyberbezpieczeństwem. Z wysiłkiem, aczkolwiek pełnym zrozumieniem, implementujemy dyrektywy Komisji Nadzoru Finansowego. Szczęśliwie tak się składa, że polski sektor bankowy jest stosunkowo odporny na wszelkie działania związane z masowymi kradzieżami danych czy kradzieżami środków finansowych. Zapewnienie stabilności w tym obszarze jest głównym ciężarem naszych prac. Dziękuję.

**Przewodniczący poseł Paweł Pudłowski (N):**

Bardzo dziękuję, panie dyrektorze. Na koniec poproszę o wypowiedź pana Marka Sikorskiego, dyrektora w Departamencie Budżetu i Finansów NIK.

**Doradca ekonomiczny w Departamencie Budżetu i Finansów Najwyższej Izby Kontroli Marek Sikorski:**

Najwyższa Izba Kontroli nie miała w zasadzie dużej styczności z tym sektorem. Problematyka pojawiła się w zeszłym roku w trakcie prowadzonej kontroli dotyczącej ochrony interesów klientów indywidualnych na rynku walutowym. Jednym z analizowanych tematów była kwestia, czy instytucje państwowe w ogóle przejawiają zainteresowanie kryptowalutami, jak definiują swoje podejście i czy uważają ten problem za taki, który powinien być przedmiotem ich zainteresowania. Sam sektor FinTech, jak rozumiem, bazuje głównie na firmach prywatnych. Najwyższa Izba Kontroli nie prowadzi kontroli w tym zakresie.

**Przewodniczący poseł Paweł Pudłowski (N):**

Panie dyrektorze, czy jest to w planie na przyszły rok?

**Doradca ekonomiczny w Departamencie Budżetu i Finansów NIK Marek Sikorski:**

Nie mamy tego...

**Przewodniczący poseł Paweł Pudłowski (N):**

Jeszcze nie ma tego planu, rozumiem. Dziękuję bardzo.

Szanowni państwo, zamykam dyskusję w punkcie pierwszym. Ogłaszam trzyminutową przerwę, życzę państwu miłego popołudnia. Proszę członków Komisji o zostanie na drugą część. Dziękuję.

*[Po przerwie]*

**Przewodniczący poseł Paweł Pudłowski (N):**

Bardzo państwu dziękuję. Dziękuję również za cierpliwość. Wiem, że wszyscy się spieszymy, tak że postaram się szybko przeprocedować drugą część spotkania. Przechodzimy do drugiego punktu dziennego. Kilka słów tytułem wstępu.

W dniu 15 grudnia ubiegłego roku przeprowadziliśmy dyskusję na posiedzeniu Komisji nad wnioskiem o powołanie podkomisji stałej. W dniu 16 grudnia ubiegłego roku zwróciłem się w imieniu Komisji do Prezydium Sejmu z prośbą o wyrażenie zgody na powołanie podkomisji stałej, do zakresu działania której należeć będą następujące zagadnienia: określenie ram prawnych dla optymalnego rozwoju inteligentnej infrastruktury elektromobilności, prac legislacyjnych ułatwiających wprowadzenie innowacyjnych rozwiązań rozwoju w obszarze inteligentnych miast, stworzenie norm prawnych umożliwiających optymalny rozwój i współistnienie inteligentnej infrastruktury dla elektromobilności w ramach systemu inteligentnych miast, opracowanie ram prawnych oraz programu wsparcia rozwoju technologii autonomicznych pojazdów *self driving cars*, wparcie legislacyjne dla rozwoju i bezkolizyjnego funkcjonowania innowacyjnej infrastruktury, obejmującej różne formy transportu, opracowanie ram prawnych w celu realizacji zrównoważonego rozwoju, rozwiązań typu smart, zapewniających wsparcie przy wdrażaniu innowacji w ramach internetu rzeczy, z naciskiem na obszar szeroko pojętej elektromobilności, inteligentnych pojazdów, budynków i urządzeń gospodarstwa domowego, nawiązanie współpracy z centrami naukowymi i podmiotami badawczymi specjalizującymi się w innowacjach w zakresie wsparcia rozwoju inteligentnych miast i elektromobilności.

W dniu 8 marca bieżącego roku Prezydium Sejmu wyraziło zgodę na powołanie podkomisji stałej ds. rozwoju inteligentnych miast i elektomobilności.

Otwieram dyskusję w punkcie drugim. Czy ktoś z państwa chciałby zabrać głos? Jeśli nie, to czy jest sprzeciw wobec powołania podkomisji? Dziękuję. Wniosek przyjęto wobec tego przez aklamację.

Wobec podjętej uchwały z art. 165 ust. 1 o powołaniu podkomisji stałej, przystępujemy do wyboru składu osobowego. Prezydium Komisji na posiedzeniu 24 maja bieżącego roku proponuje powołanie podkomisji stałej w składzie 9-osobowym z zachowaniem następujących parytetów: Prawo i Sprawiedliwość – 5 miejsc, Platforma Obywatelska, Kukiz'15, PSL i Nowoczesna – po 1 miejscu. Czy jest sprzeciw wobec takiego składu ilościowego? Jeśli nie ma, to przyjmujemy właśnie taki. Proszę wobec tego o zgłaszanie kandydatów do podkomisji. Bardzo proszę, pan przewodniczący Czarnecki.

**Poseł Witold Czarnecki (PiS):**

Dziękuję bardzo. Prawo i Sprawiedliwość zgłasza do Podkomisji następujących przedstawicieli: pan Jerzy Bielecki, pani Barbara Dziuk, pan Jarosław Gonciarz, pan Krzysztof Kubów i pan Dariusz Starzycki. Dziękuję bardzo.

**Przewodniczący poseł Paweł Pudłowski (N):**

Czy wszyscy zgłoszeni zgadzają się? Tak? Zatem pan przewodniczący Arndt.

**Poseł Paweł Arndt (PO):**

W imieniu Platformy Obywatelskiej chciałbym zgłosić pana posła Piotra Cieślińskiego. Czy pan poseł się zgadza?

**Poseł Piotr Cieśliński (PO):**

Tak, zgadzam się.

**Przewodniczący poseł Paweł Pudłowski (N):**

Dziękuję. Nie ma pana Krzysztofa. Wstępnie rozmawiałem z przedstawicielem PSL, panem Krzysztofem Paszykiem i wyraził zainteresowanie uczestnictwem w pracach Podkomisji. Z ramienia Nowoczesnej chciałbym zgłosić naszego nowego przedstawiciela, pana Pawła Kobylińskiego i zapytać, czy się zgadza.

**Głos z sali:**

Wyszedł, ale się zgadza.

**Przewodniczący poseł Paweł Pudłowski (N):**

Wyszedł akurat. Mnie także przekazywał, że się zgadza.Zatem obaj kandydaci się zgadzają.

**Poseł Maciej Masłowski (Kukiz15):**

A Kukiz'15?

**Przewodniczący poseł Paweł Pudłowski (N):**

Przepraszam, Maćku, wziąłem Cię za pewnik.

**Poseł Maciej Masłowski (Kukiz15):**

Chciałbym powiedzieć, że Kukiz15 zgłasza Macieja Masłowskiego i od razu informuję, że zgadzam się.

**Przewodniczący poseł Paweł Pudłowski (N):**

Bardzo dziękuję. Czy jest sprzeciw wobec powołania podkomisji w następującym składzie osobowym: pan poseł Bielecki, pani posłanka Dziuk... Pani Ewo, może przeczyta Pani zgłoszonych? Nie wszystkich sobie zapisałem.

**Sekretarz Komisji Ewa Gast:**

Pan poseł Bielecki, pani poseł Dziuk, pan poseł Gonciarz, pan poseł Kubów, pan poseł Starzycki, pan poseł Cieśliński, pan poseł Paszyk, pan poseł Kobyliński, pan poseł Masłowski.

**Przewodniczący poseł Paweł Pudłowski (N):**

Bardzo dziękuję. Czy jest sprzeciw wobec powołania podkomisji w takim składzie? Jeśli nie ma, stwierdzam, że powołaliśmy podkomisję stałą i dokonaliśmy wyboru jej składu osobowego. Zamykam dyskusję w punkcie drugim. Stwierdzam, że porządek dzienny dzisiejszego posiedzenia został wyczerpany. Protokół posiedzenia z załączonym zapisem jego przebiegu jest do wglądu w sekretariacie Komisji w Kancelarii Sejmu. Bardzo państwu dziękuję. Przepraszam, że tak długo. Proponuję, żebyśmy zostali w składzie podkomisji. Pozostałym członkom Komisji serdecznie dziękuję.

Zamykam posiedzenie Komisji.